

BÀI SỐ 1

Tổng quan về các mô hình tâm lý

TS .Nguyễn Thị Tuyết

Viện Sư phạm kỹ thuật

❏ NỘI DUNG BÀI HỌC

1. Khái niệm tâm lý, tâm lý học
2. Tổng quan về các mô hình tâm lý trong cuộc sống và hoạt động của con người
3. Tâm lý học ứng dụng trong lao động kỹ thuật
4. Bản chất phản xạ của hiện tượng tâm lý người
(Cơ sở sinh lý thần kinh về con người với tư cách là người chế tạo và vận hành công nghệ)
5. Phân loại các hiện tượng tâm lý

❑ MỤC TIÊU BÀI HỌC

Sau bài học này, các bạn sẽ nắm được những vấn đề sau:

- Xác định được tâm lý học là một khoa học, hiện trạng của khoa học tâm lý
- Giải thích được **bản chất, chức năng các hiện tượng tâm lý** để hiểu mình, hiểu người khác.
- **Phân loại** được các hiện tượng tâm lý.
- Ứng dụng các qui luật tâm lý trong hoạt động điều khiển và vận hành máy móc của người kỹ sư.

□ GIỚI THIỆU

1. Khái niệm tâm lý, tâm lý học

1.1. Khái niệm tâm lý học

1.2. Đối tượng của tâm lý học

1.3. Nhiệm vụ của tâm lý học

1.4. Chức năng các hiện tượng tâm lý người

2. Tổng quan về các mô hình tâm lý

2.1. Hiện trạng của khoa học tâm lí

2.2. Các ngành của khoa học tâm lí

2.3. Ý nghĩa của tâm lý học trong cuộc sống và hoạt động

3. Tâm lý học ứng dụng trong lao động kỹ thuật

3.1. Khái niệm TLHƯD trong lao động kỹ thuật

3.2. Đối tượng, nhiệm vụ TLHƯD trong lao động kỹ thuật

3.3. Vai trò, ý nghĩa TLHƯD trong lao động kỹ thuật

1. Khái niệm tâm lý, tâm lý học

1.1. Khái niệm tâm lý học

- ☐ Tâm lý là gì?
- ☐ Tâm lý học là gì? Phải nghiên cứu như thế nào?
- ☐ Nghiên cứu tâm lý như thế nào?

**Hiện tượng tâm lý con người
phong phú, đa dạng**

1. Khái niệm tâm lý, tâm lý học

1.1. Khái niệm tâm lý học

❖ Khái niệm tâm lý là gì ? (*Thế nào là một hiện tượng tâm lý?*)

- Cảm thấy sức nóng của mặt trời
- Nhận biết được cảnh sắc của mùa thu
- Nhớ lại những kỷ niệm sâu sắc trong thời thơ ấu
- Tưởng tượng mình sẽ là người kỹ sư ưu tú
- Luôn suy nghĩ về những vấn đề phức tạp trong học tập và công tác
- Tình yêu thương đất nước dân tộc việt nam ...vv.

→ Là những điều ta thường gặp hàng ngày

1. Khái niệm tâm lý, tâm lý học

1.1. Khái niệm tâm lý học

Khái niệm tâm lý là gì ? (*Thế nào là một hiện tượng tâm lý?*)

➤ *“Tâm lý: cảm giác, tri giác, ý nghĩ, tình cảm, suy nghĩ, thói quen, tài năng, lý tưởng ...vv, những gì thuộc về đời sống nội tâm, thế giới tinh thần của con người.*

❖ **Tâm lý là cuộc sống tinh thần của con người.**

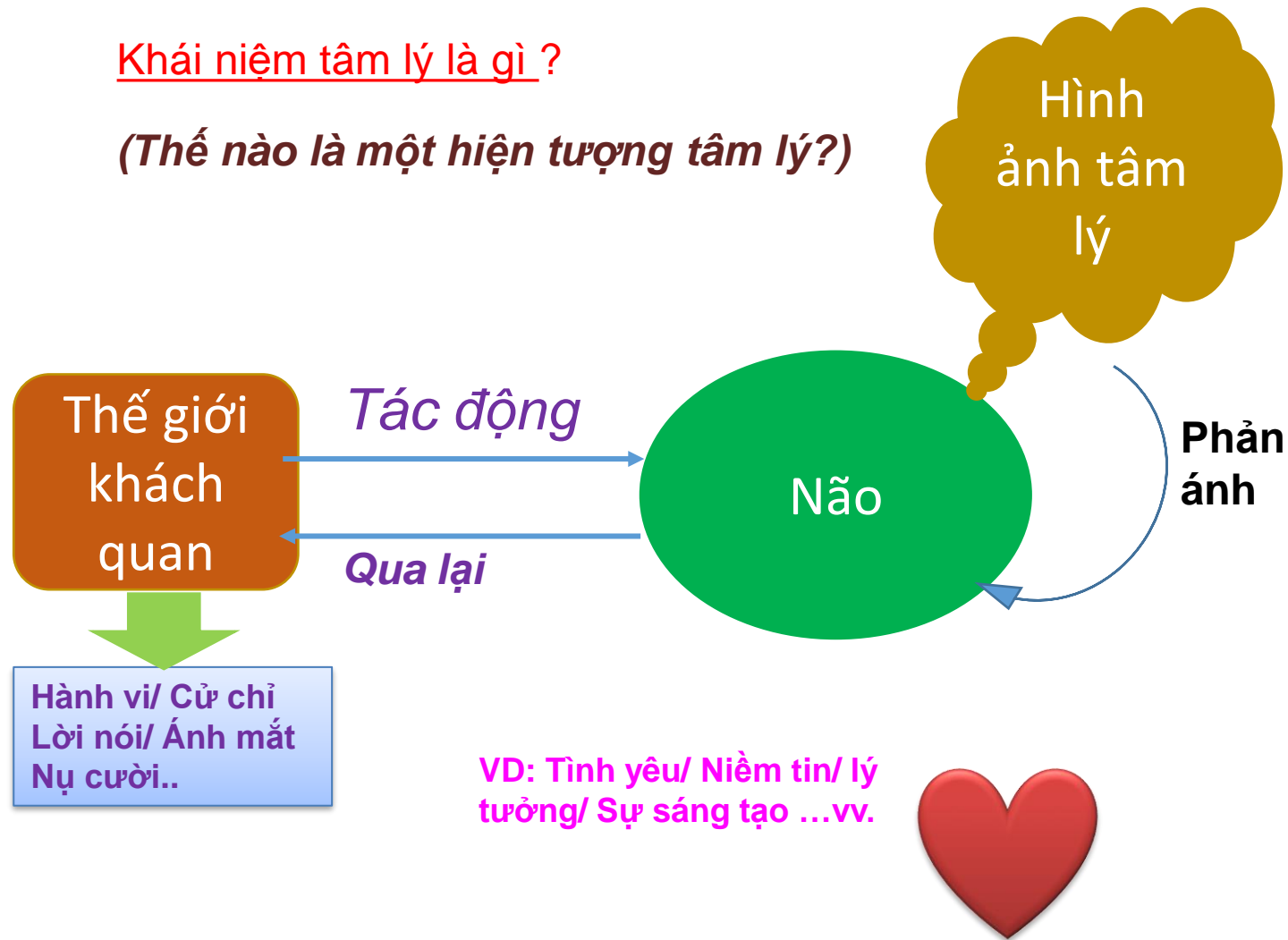
→ ***Nghĩa là tâm lý bao gồm tất cả những hiện tượng tinh thần được nảy sinh trong đầu óc con người, gắn liền và điều khiển mọi hành động và hoạt động của con người.***

1. Khái niệm tâm lý, tâm lý học

1.1. Khái niệm tâm lý học

Khái niệm tâm lý là gì ?

(Thế nào là một hiện tượng tâm lý?)

1. Khái niệm tâm lý, tâm lý học

1.1. Khái niệm tâm lý học

❖ Đặc điểm tâm lý cá nhân trong nhân cách con người :

- Rất trừu tượng (*Sức mạnh diệu kỳ*)
- Rất gần gũi, cụ thể (*Qua hành vi , hành động, cử chỉ..*)
- Hiện tượng tinh thần luôn gắn bó chặt chẽ với con người
(Tâm hồn luôn gắn với thể xác – “*Tôi tư duy tức là tôi tồn tại*”)

R. Descartes (1596 - 1650)

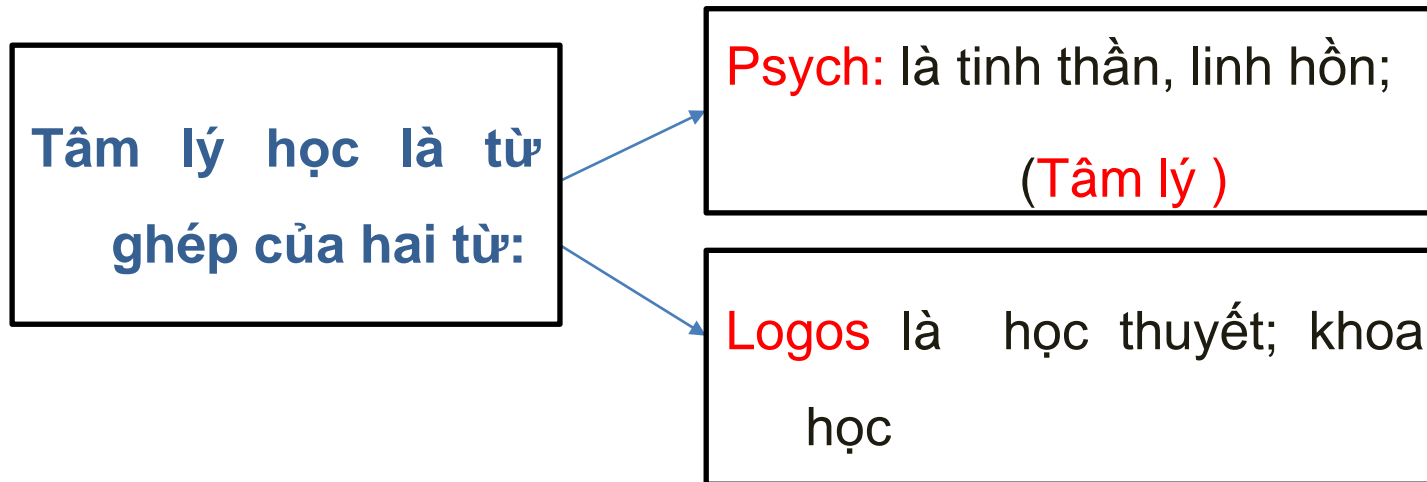
1. Khái niệm tâm lý, tâm lý học

1.1. Khái niệm tâm lý học

❖ Tâm lý học

(**Psychology** - Tiếng Anh) - (**Psychologie** - Tiếng Pháp)

- ❖ Được xuất phát hai từ trong tiếng Latinh – Hy lạp cổ đại
(400- 500 năm TCN; Socrates; Plato; Aristolte)

➤ Vì thế trong tiếng Latinh

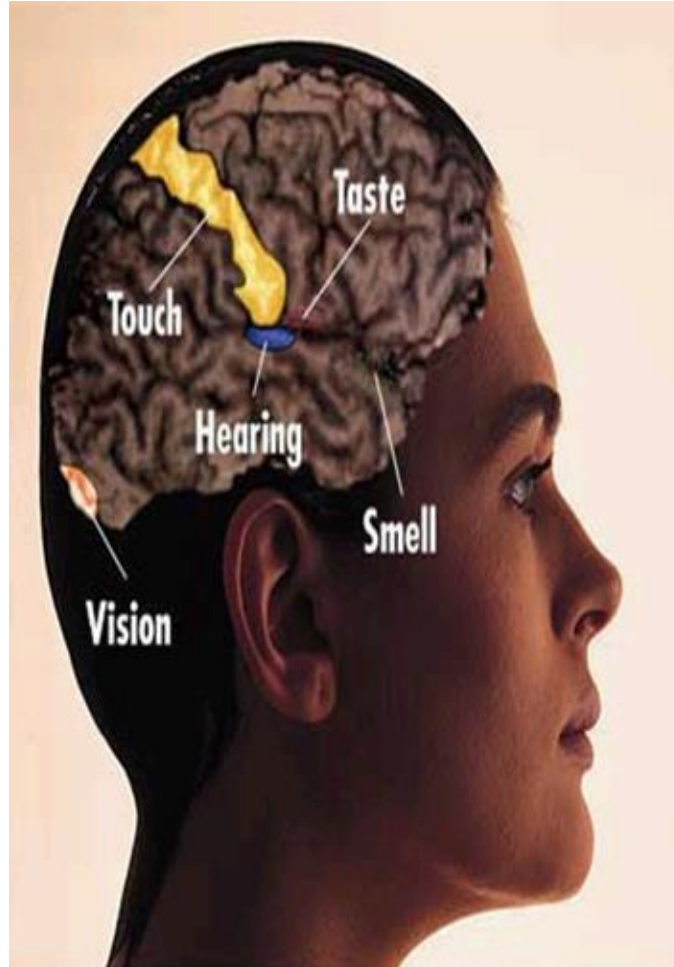
Tâm lý học là khoa học nghiên cứu về tinh thần

1. Khái niệm tâm lý, tâm lý học

1.1. Khái niệm tâm lý học

➤ Tâm lý (Psyches):

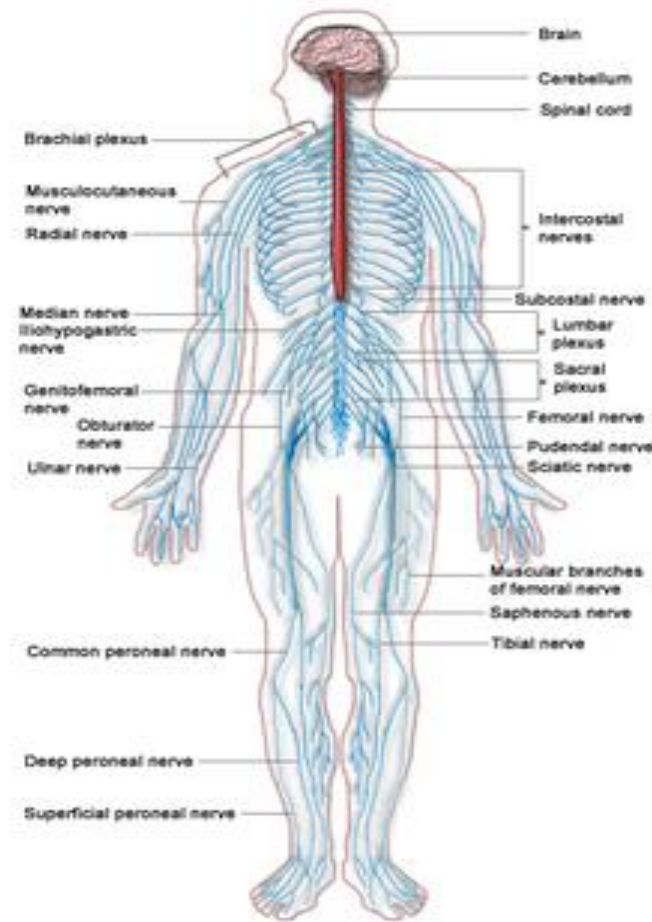
“ *cái tâm lý* ” là hiện tượng tinh thần ở con người, vừa ở trong nội tâm (chỉ mình biết) vừa biểu hiện ra bên ngoài qua lời nói, việc làm, hành vi cử chỉ.. khiến người khác nhận biết được.

1. Khái niệm tâm lý, tâm lý học

1.1. Khái niệm tâm lý học

- **Tâm lý học (Psychology):** là khoa học nghiên cứu về **toàn bộ các hiện tượng tâm lý, ý thức, nhân cách,** nảy sinh hình thành biểu hiện và biến đổi trong **mỗi cá nhân hay nhóm người** và **cả loài người.**
- **Tâm lý học nghiên cứu sự hình thành, vận hành và phát triển của các hoạt động tâm lý.**

1. Khái niệm tâm lý, tâm lý học

1.1. Khái niệm tâm lý học

❖ **Các hiện tượng nào dưới đây là hiện tượng tâm lý ?**

❖ Ví dụ 1:

- a. Khóc đỏ cả mắt
- b. Thẹn đỏ cả mặt
- c. Tập thể dục buổi sáng
- d. Hồi hộp khi đi thi
- e. "Giận cá chém thớt"

❖ Ví dụ 2:

- a. Thần kinh căng thẳng như dây đàn sắp đứt
- b. Tim đập như muốn nhảy ra khỏi lồng ngực
- c. Ăn , ngủ đều kém
- d. Bồn chồn như có hẹn với ai

1. Khái niệm tâm lý, tâm lý học

1.1. Khái niệm tâm lý học

❖ **Các hiện tượng nào dưới đây là hiện tượng tâm lý ?**

❖ Ví dụ 1:

- a. Khóc đỏ cả mặt
- b. **Thẹn** đỏ cả mặt
- c. Tập thể dục buổi sáng
- d. **Hồi hộp** khi đi thi
- e. "**Giận** cá chém thớt"

❖ Ví dụ 2:

- a. Thần kinh căng thẳng như dây đàn sắp đứt
- b. Tim đập như muốn nhảy ra khỏi lồng ngực
- c. Ăn , ngủ đều kém
- d. **Bồn chồn** như có hẹn với ai

1. Khái niệm tâm lý, tâm lý học

1.1. Khái niệm tâm lý học

❖ **Hiện tượng nào nói lên tâm lý có ảnh hưởng đến sinh lý ?**

Ví dụ 3:

- a. Thẹn đỏ cả mặt
- b. Giật run người
- c. Sợ nổi da gà
- d. Cả 3 trường hợp trên

❖ **Hiện tượng nào chứng tỏ sinh lý có ảnh hưởng đến tâm lý ?**

Ví dụ 4:

- a. Lạnh làm run người
- b. Buồn rầu làm ngưng trệ tiêu hóa
- c. Tuyến nội tiết làm thay đổi tâm trạng
- d. Cả 3 trường hợp trên

1. Khái niệm tâm lý, tâm lý học

❖ **Hiện tượng nào nói lên tâm lý có ảnh hưởng đến sinh lý ?**

Ví dụ 3:

- a. Thẹn đỏ cả mặt
- b. Giật run người
- c. Sợ nổi da gà
- d. **Cả ba trường hợp trên**

❖ **Hiện tượng nào chứng tỏ sinh lý có ảnh hưởng đến tâm lý ?**

Ví dụ 4:

- a. Lạnh làm run người
- b. Buồn rầu làm ngưng trệ tiêu hóa
- c. **Tuyến nội tiết làm thay đổi tâm trạng**
- d. **Cả 3 trường hợp trên**

1. Khái niệm tâm lý, tâm lý học

1.1. Khái niệm tâm lý học

Tâm lý học là gì?

Là khoa học nghiên cứu các hiện tượng tâm lý trong đời sống con người, nghiên cứu sự hình thành, vận hành và phát triển của hoạt động tâm lý

1. Khái niệm tâm lý, tâm lý học

1.1. Khái niệm tâm lý học

- ❑ Thí nghiệm: Lấy 1 giọt mực nhỏ lên tờ giấy, gấp đôi tờ giấy và quan sát

Một số kết quả thực nghiệm tâm lý của SV Đại học BKHN (Học kỳ 20202)

1. Khái niệm tâm lý, tâm lý học

- ❑ **Thí nghiệm:** Lấy 1 giọt mực nhỏ lên tờ giấy, gấp đôi tờ giấy và quan sát

1. Khái niệm tâm lý, tâm lý học

1.2. Đối tượng của tâm lý học

(Tâm lý học nghiên cứu cái gì?)

Là các hiện tượng tâm lý với tư cách là hiện tượng tinh thần do thế giới khách quan tác động vào não con người sinh ra, gọi chung là hoạt động tâm lý của con người, “**Cái tâm lý**” điều hành. (**cái tâm lý là đối tượng của tâm lý học**)

1. Khái niệm tâm lý, tâm lý học

1.2. Đối tượng của tâm lý học

(Tâm lý học nghiên cứu cái gì?)

- ❖ TLH nghiên cứu sự nảy sinh, hình thành, vận hành và phát triển của các hiện tượng tâm lý

1. Khái niệm tâm lý, tâm lý học

1.2. Đối tượng của tâm lý học

- Là các khía cạnh hoạt động tâm lý người.

1.3. Nhiệm vụ của tâm lý học

- Là phát hiện các đặc điểm, cơ chế và quy luật của các hiện tượng tâm lý.

- Đưa ra các biện pháp hữu hiệu góp phần nâng cao chất lượng cuộc sống con người.

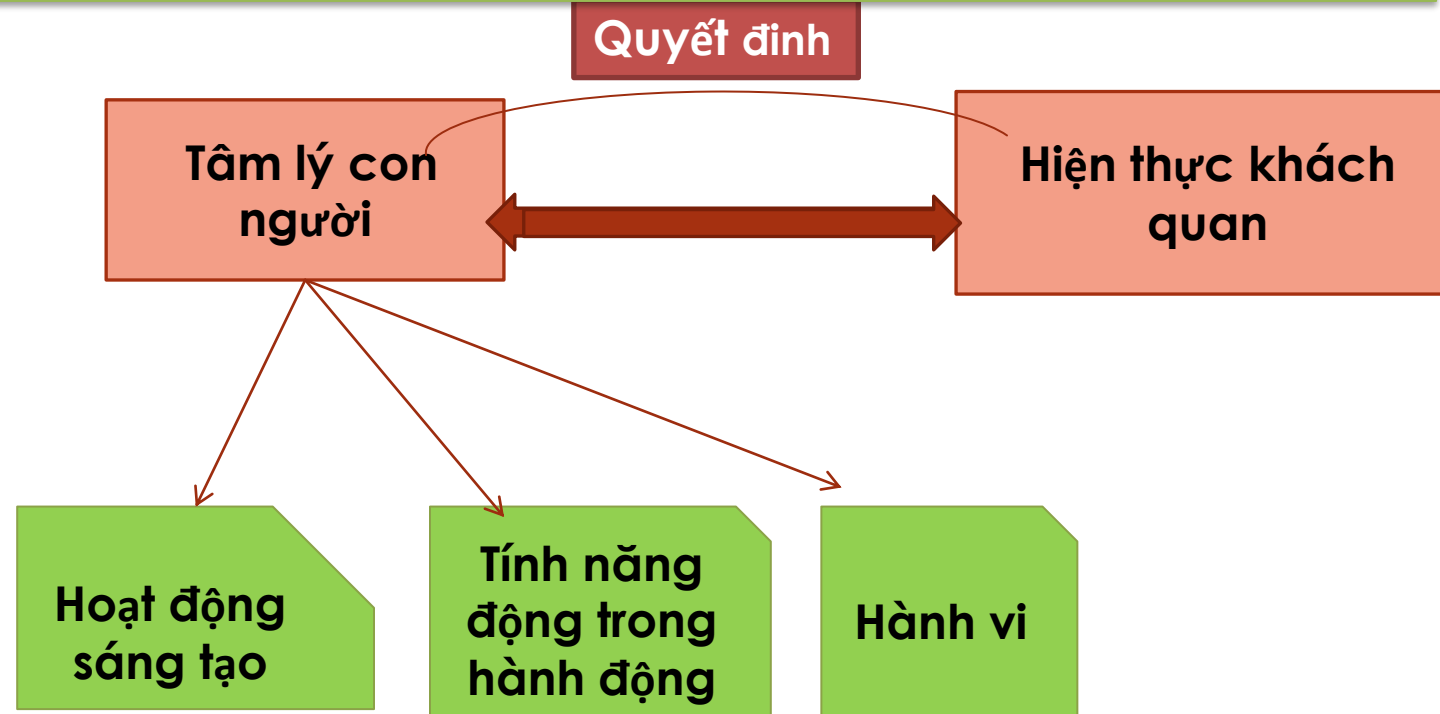
+ Phương pháp nghiên cứu nghiên cứu tâm lý học

Quan sát, thực nghiệm, trắc nghiệm, điều tra, phỏng vấn,...vv.

1. Khái niệm tâm lý, tâm lý học

1.4. Chức năng các hiện tượng tâm lý người

- Định hướng hoạt động
- Điều khiển
- Điều chỉnh hoạt động

1. Khái niệm tâm lý, tâm lý học

1.4. Chức năng các hiện tượng tâm lý người

Định hướng
hoạt động

Mục đích học tập

Động cơ, động lực, vượt
khó hướng vào đạt kết
quả tốt các môn học

Điều khiển
và kiểm tra
QT hoạt
động

Làm theo kế hoạch,
Phương pháp học tập hiệu
quả

Có ý thức thực hiện đúng
kế hoạch và kết quả

Điều chỉnh hoạt
động

Đánh giá, điều chỉnh HĐ
phù hợp mục tiêu, điều kiện
cho phép

1. Khái niệm tâm lý, tâm lý học

1.4. Chức năng các hiện tượng tâm lý người

❖ Tâm lý có chức năng:

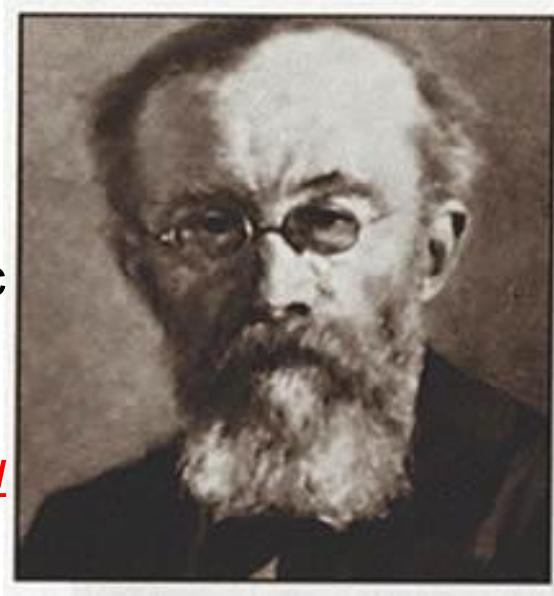
- Định hướng cho hoạt động
 - Điều khiển, kiểm tra quá trình hoạt động
 - Điều chỉnh hành vi con người
- ✓ Giúp cho mỗi cá nhân tìm được mục tiêu, động lực trong đời sống.
 - ✓ Giúp cho cá nhân nhận thức và thích ứng được với các hoàn cảnh khách quan, sáng tạo

2. Tổng quan về các mô hình tâm lý

2.1. Hiện trạng của khoa học tâm lý

- ❖ Năm 1879, tại Đại học Leipzig (Đức) một phòng thí nghiệm tâm lý học (thực chất là sinh lý-tâm lý) thì tâm lý học mới được coi là một khoa học độc lập với triết học, có đối tượng nghiên cứu, có chức năng, nhiệm vụ riêng.

- ❖ Wilhelm Wundt đã tập hợp các phạm trù, khái niệm TLH và nghiên cứu tâm lý, ý thức một cách khách quan bằng quan sát, thực nghiệm, đo đạc... → **TLH trở thành một khoa học độc lập**

2. Tổng quan về các mô hình tâm lý

2.1. Hiện trạng của khoa học tâm lý

❖ Năm 1880, trở thành Viện TLH đầu tiên trên thế giới và xuất bản xuất bản tạp chí TLH vào năm 1881.

❖ Sau đó là phòng thí nghiệm thứ hai là của học trò ông. G. Stanley Hall.

➤ **TÂM LÝ HỌC ĐANG PHÁT TRIỂN VÀ KHÔNG NGỪNG THAY ĐỔI THẾ GIỚI**

Wilhelm Wundt (seated) in the world's first psychology lab (1879) at the University of Leipzig in Germany.

¹.Nguồn: [:Historyofpsychology:http://psychology.about.com/od/historyofpsychology/f/first-psychology-lab.htm](http://psychology.about.com/od/historyofpsychology/f/first-psychology-lab.htm) /

2. Tổng quan về các mô hình tâm lý

2.1. Hiện trạng của khoa học tâm lý

Thí nghiệm
Landis (1924)

Thí nghiệm Milgram (1974)

Thí nghiệm David Reimer
nhà tâm lý học John Money

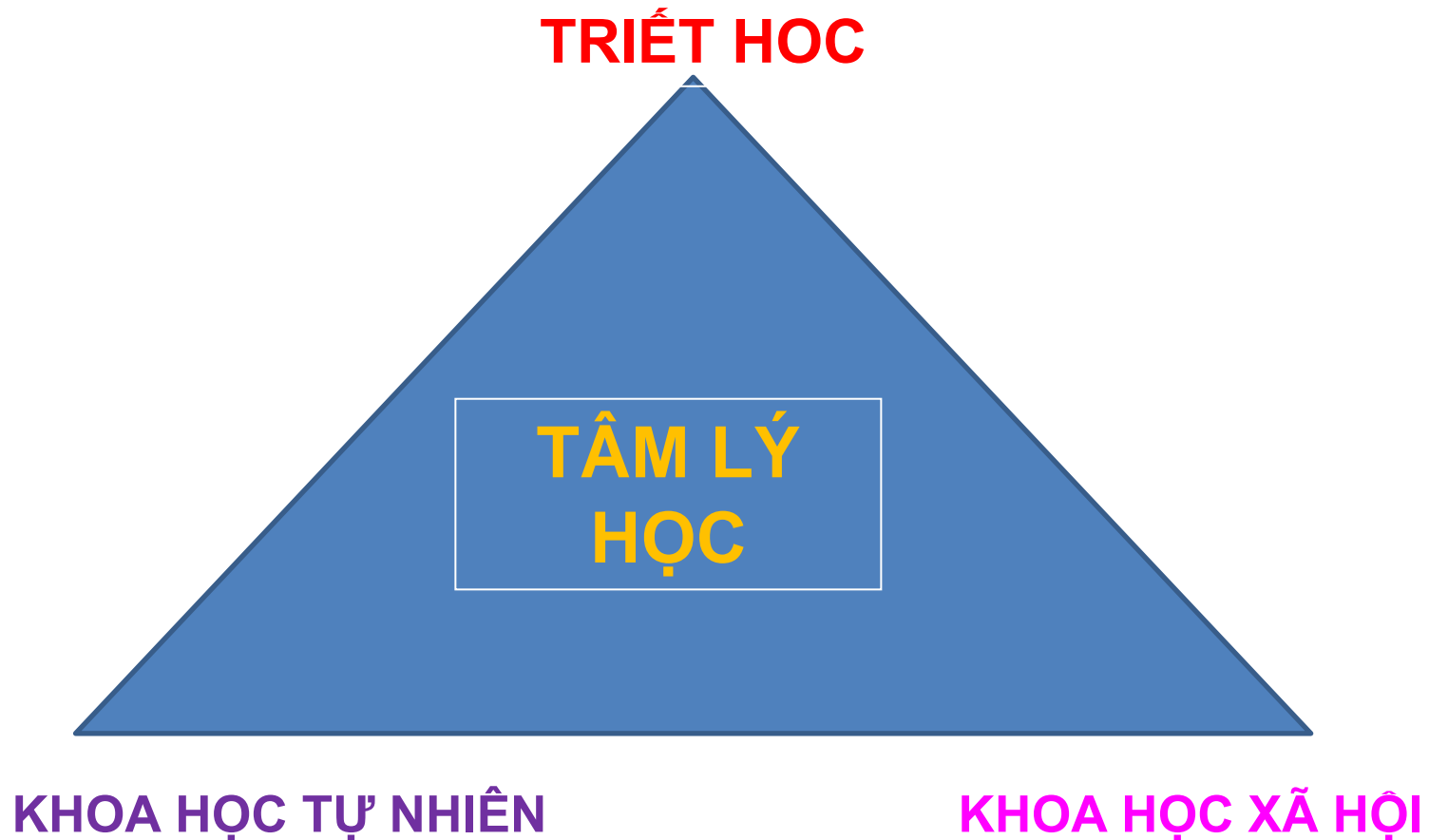
Thí nghiệm Albert bé nhỏ (1920)
John Watson, cha đẻ của thuyết hành vi

Nguồn: <http://psychology.about.com/od/historyofpsychology/f/first-psychology-lab.htm>

2. Tổng quan về các mô hình tâm lý

2.1. Hiện trạng của khoa học tâm lý

- ❑ Vị trí của tâm lý học trong hệ thống các khoa học

2. Tổng quan về các mô hình tâm lý

2.1. Hiện trạng của khoa học tâm lý

- ❖ TLH hành vi
- ❖ TLH Gestalt
- ❖ Phân tâm học

- ❖ TLH nhân văn
- ❖ TLH nhận thức
- ❖ TLH hoạt động

Cuối TK 19 đầu TK 20 nhiều nhà TLH tìm các hướng nghiên cứu khác nhau trong đó: Từ lĩnh vực đầu tiên là TLH đại cương đến nay có tới 40 – 50 ngành khác nhau và các tiểu ngành của khoa học tâm lý

2. Tổng quan về các mô hình tâm lý

2.2. Các ngành của khoa học tâm lý

Tâm lý học đại cương có vị trí đặc biệt trong các ngành tâm lý học

- Đề cập đến *những khái niệm cơ bản nhất, qui luật chung nhất, nguyên tắc lí luận, phương pháp chung nhất của tâm lý học.*
- Tâm lý học đại cương là **bức tranh tổng quan** chung: **Đối tượng, cơ sở tự nhiên, cơ sở xã hội của tâm lý và phương pháp luận** về khoa học tâm lý, phương pháp cụ thể của TLH.

2. Tổng quan về các mô hình tâm lý

2.2. Các ngành của khoa học tâm lý

1. Căn cứ vào lĩnh vực hoạt động cụ thể, có các ngành TLH:

✓ TLH lao động	✓ TLH hàng không
✓ TLH sư phạm	✓ TLH vũ trụ
✓ TLH y học	✓ TLH thể thao
✓ TLH tư pháp	✓ TLH kinh doanh
✓ TLH quân sự	✓ TLH sáng tạo

2. Căn cứ vào sự phát triển của tâm lý học cá nhân:

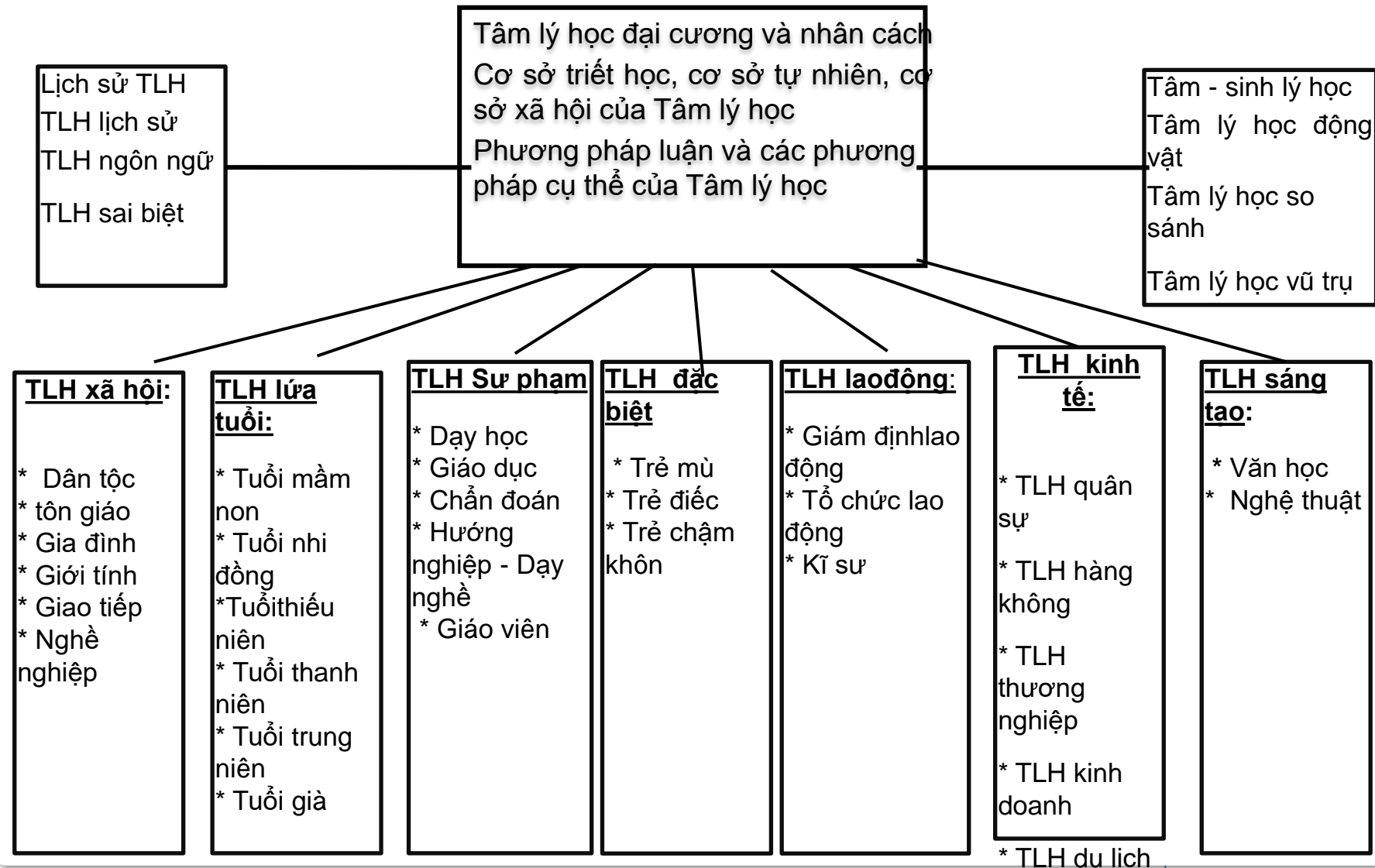
- ✓ TLH lứa tuổi
- ✓ TLH đặc biệt
- ✓ TLH so sánh

3. Căn cứ vào mối quan hệ của con người đối với xã hội:

- ✓ TLH xã hội
- ✓ TLH tôn giáo
- ✓ TLH cá nhân

2. Tổng quan về các mô hình tâm lý

2.2. Các ngành của khoa học tâm lý

2. Tổng quan về các mô hình tâm lý

2.3. Ý nghĩa của tâm lý học trong các lĩnh vực cụ thể

- ❖ Lao động sản xuất
- ❖ Y tế
- ❖ Giáo dục
- ❖ An ninh quốc phòng

2. Tổng quan về các mô hình tâm lý

2.3. Ý nghĩa của tâm lý học trong các lĩnh vực cụ thể

Ứng dụng trong lĩnh vực khoa học, kỹ thuật, xây dựng.

Ứng dụng trong lĩnh vực văn học, nghệ thuật, TDTT.

Ứng dụng trong lĩnh vực quảng bá và truyền đạt thông tin

Ứng dụng trong lĩnh vực truyền thụ tri thức.

Câu hỏi thảo luận

Từ bảng tổng quan mô hình *cấu trúc của khoa học tâm lý*, hãy chỉ ra đặc điểm, vị trí vai trò của **tâm lý học ứng dụng** trong lĩnh vực khoa học - kỹ thuật và công nghệ?

3. Tâm lý học ứng dụng trong lao động kỹ thuật

3.1 Khái niệm TLHƯD trong lao động kỹ thuật

Tâm lý học ứng dụng là gì ?

➤ Đối tượng, nhiệm vụ của TLHƯD?

➤ Tại sao sinh viên kỹ thuật cần học tâm lý học ứng dụng ?

3. Tâm lý học ứng dụng trong lao động kỹ thuật

Tình huống thể hiện vấn đề gì trong khoa học tâm lý?

Có một cửa hàng ăn cao tầng, do sơ ý **khi thiết kế, chỉ lắp đặt có một thang máy tốc độ thường, không lắp thang máy tốc độ cao**. Sau khi khai trương, **khách ăn thưa dần, làm cho ông chủ lo cuống lên**. Ông ta mời một nhà tâm lý học đến hỏi ý kiến..

Giải thích tại sao? Rút ra kết luận - ứng dụng?

Nhà tâm lý học phát hiện vì mất thời giờ đợi thang máy, nên khách ngại đến ăn. Làm sao cải thiện được? Nhà tâm lý học đưa ra một sáng kiến, **lắp một tấm gương lớn ở nơi đợi thang máy**. Biện pháp ít tốn kém này lập tức thay đổi bộ mặt của nhà hàng. -> **Khi đợi thang máy, người ta soi gương ngắm vuốt không thấy sốt ruột vì thời gian đợi chờ nữa.**

3. Tâm lý học ứng dụng trong lao động kỹ thuật

3.1 Khái niệm TLHƯD trong lao động kỹ thuật

Tâm lý học ứng dụng là gì ?

Tâm lý học ứng dụng lao động kỹ thuật là chuyên ngành hẹp của tâm lý học lao động, nghiên cứu bản chất, cơ chế tâm lý, cấu trúc và qui luật tâm lý hoạt động lao động kỹ thuật của người kỹ sư.

Tâm lý học ứng dụng trở thành điểm giao thoa trong những chuyên ngành tâm lý học đại cương, tâm lý học cá nhân, tâm lý học xã hội, tâm lý học hành vi, tâm lý học nhận thức, tâm lý học lao động, tâm lý học nhân cách ...vv. Giúp chúng ta hình dung được vai trò, mối liên hệ và tính ứng dụng của KH tâm lý với hoạt động khoa học - kỹ thuật và công nghệ

3. Tâm lý học ứng dụng trong lao động kỹ thuật

3.2 Đối tượng TLHƯD trong lao động kỹ thuật

Đối tượng
Tâm lý học
ứng dụng
trong lao động
kỹ thuật

“Cái tâm lý kỹ thuật” (E.Technical Psyche) trong đời sống tinh thần của kỹ sư. Các hiện tượng tâm lý nảy sinh, hình thành trong hoạt động lao động kỹ thuật và giao tiếp kỹ thuật của người kỹ sư.

“Cái tâm lý kỹ thuật” (E.Technical Psyche) : *nghiên cứu lĩnh vực tác động lẫn nhau giữa con người và kỹ thuật – công nghệ mới nhằm làm cho kỹ thuật hiện đại thích ứng với năng lực tâm lý con người và năng lực tâm lý con người thích ứng với kỹ thuật ngày càng phát triển .*

3. Tâm lý học ứng dụng trong lao động kỹ thuật

3.3. Nhiệm vụ TLHƯ'D trong lao động kỹ thuật

Tâm lý học ứng dụng

Nhiệm vụ TLHƯ'D?

Vai trò TLHƯ'D?

Ý nghĩa TLHƯ'D?

3. Tâm lý học ứng dụng trong lao động kỹ thuật

3.3. Nhiệm vụ TLHƯD trong lao động kỹ thuật

Nghiên cứu các cơ chế sinh lý – thần kinh, qui luật hình thành tâm lý của hành động lao động và giao tiếp trong kỹ thuật.

Nghiên cứu các qui luật tâm lý : Quy luật tâm lý cá nhân, qui luật tâm lý xã hội, quy luật diễn biến nhận thức của người kỹ sư **trong hoạt động chế tạo ra máy móc, công cụ, điều khiển và vận hành máy móc, thiết bị kỹ thuật phải tuân thủ những yêu cầu tâm lý - kỹ thuật nào cho phù hợp với khả năng của người vận hành và sử dụng chúng** .

Nghiên cứu các hiện tượng tâm lý: thích ứng nghề nghiệp, động cơ học tập, động cơ sản xuất, tư duy sáng tạo trong lao động kỹ thuật, các yêu cầu và đặc điểm nghề kỹ thuật..

3. Tâm lý học ứng dụng trong lao động kỹ thuật

3.3. Nhiệm vụ TLHƯD trong lao động kỹ thuật

Nhiệm vụ

Xác định nội dung và phương thức đào tạo nhân cách kỹ thuật sao cho phù hợp với tính năng của máy móc, công cụ, phương tiện kỹ thuật.

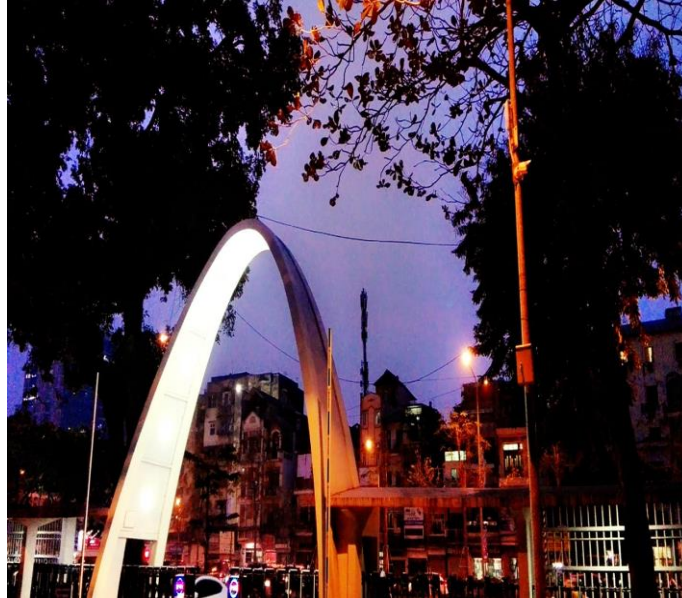
Nghiên cứu các yếu tố khách quan và chủ quan, mối quan hệ giữa các yếu tố và sự ảnh hưởng đến sự hình thành và phát triển tâm lý người ks.

Chỉ ra mức độ biểu hiện cũng như ứng dụng của khoa học tâm lý ứng dụng trong học tập và lao động kỹ thuật.

3. Tâm lý học ứng dụng trong lao động kỹ thuật

3.4. Vai trò, ý nghĩa TLHƯD trong lao động kỹ thuật

Bạn là SV ĐH BK HN. Điều đó thật đáng trân trọng và rất đáng được khích lệ ! Tuy nhiên nếu chỉ là **một kỹ sư tài năng về thiết kế ,chế tạo máy móc** không thôi, thật khó đảm bảo rằng sản phẩm của bạn làm ra đông đảo người dân đón nhận và càng không dám chắc rằng họ sẽ sẵn sàng trả tiền cho bạn !!!

Tại sao vậy?

3. Tâm lý học ứng dụng trong lao động kỹ thuật

3.4. Vai trò, ý nghĩa TLHƯD trong lao động kỹ thuật

Cần phải
thỏa mãn
yếu tố cơ
bản : **3**

Thứ nhất: Về tính năng sử dụng phải phù hợp với tâm sinh lý của các bà vợ

Thứ hai: về giá tiền phải phù hợp với tiềm lực tài chính của đa số các ông chồng

Thứ ba: Về sản phẩm máy say sinh tố phải thuyết phục được những đứa trẻ trong gia đình đó, thông qua việc chúng thích ăn hơn vì cảm thấy ngon miệng.

3. Tâm lý học ứng dụng trong lao động kỹ thuật

3.4. Vai trò, ý nghĩa TLHƯĐ trong lao động kỹ thuật

Vai trò của TLH ƯĐ:

Kiến thức khoa học TLHƯĐ

Giúp người kỹ sư hiểu rõ bản chất tâm lý - sinh lý học thần kinh và cơ chế tâm lý của hoạt động lao động kỹ thuật ở người kỹ sư sư mô phỏng các chức năng sinh - tâm lý, cơ chế, qui luật tâm lý của các hành động, thao tác lao động trong kỹ thuật

3. Tâm lý học ứng dụng trong lao động kỹ thuật

3.4. Vai trò, ý nghĩa TLHƯD trong lao động kỹ thuật

**Vai trò của
tâm lý học
ứng dụng**

Giúp kỹ sư kỹ thuật **biết mình** (Sản phẩm kỹ thuật, điểm mạnh, các nguồn lực của nghề nghiệp, của tổ chức), **biết người** (biết yêu cầu, thị hiếu, thẩm mỹ của thị trường lao động,..) để đối ứng thành công trong hoạt động lao động kỹ thuật.

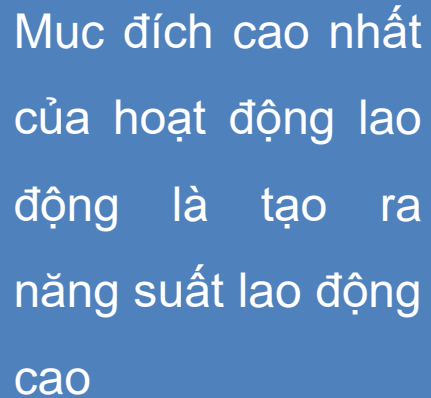
3. Tâm lý học ứng dụng trong lao động kỹ thuật

Vai trò của
tâm lý học
ứng dụng

Giúp kỹ sư kỹ thuật rèn luyện kỹ năng làm việc nhóm, kỹ năng ra quyết định,... các kỹ năng xã hội và tư duy sáng tạo, năng lực sáng tạo đáp ứng với nghề nghiệp trong tương lai.

3. Tâm lý học ứng dụng trong lao động kỹ thuật

3.4. Vai trò, ý nghĩa TLHƯD trong lao động kỹ thuật

Mục đích cao nhất của hoạt động lao động là tạo ra năng suất lao động cao

- TLHƯD có vai trò, ý nghĩa trong **việc chế tạo công cụ lao động, đảm bảo an toàn lao động**
- Tổ chức lao động hợp lý, khoa học
Xây dựng **bầu không khí tâm lý** lao động tập thể
- Động viên khen thưởng trong lao động, quản lý nhân sự ...
- → **Tất cả đều cần đến tri thức TLHƯD lao động kỹ thuật.**

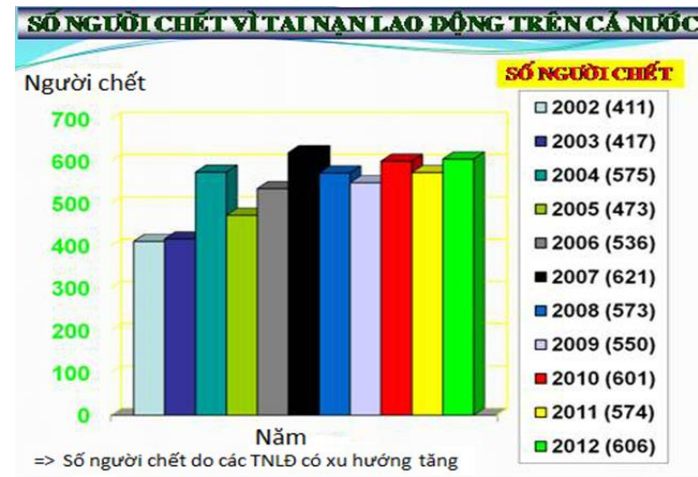
3. Tâm lý học ứng dụng trong lao động kỹ thuật

3.4. Vai trò, ý nghĩa TLHƯD trong lao động kỹ thuật

➤ TLHƯD có vai trò, ý nghĩa trong việc chế tạo công cụ lao động, đảm bảo an toàn lao động

Một số hình ảnh tai nạn lao động

3. Tâm lý học ứng dụng trong lao động kỹ thuật

3.4. Vai trò, ý nghĩa TLHƯD trong lao động kỹ thuật

- Ánh sáng hoặc màu sắc: màu đỏ, màu vàng, màu xanh hoặc các màu tương phản.
- Âm thanh: còi, chuông, kễng.
- Màu sơn, hình vẽ, chữ viết.
- Đồng hồ, dụng cụ đo lường (đo cường độ, điện áp, áp suất, nhiệt độ.)

Các loại biển báo phòng ngừa:
“**Nguy hiểm chết người**”, “**STOP !**”

Các loại tín hiệu an toàn

3. Tâm lý học ứng dụng trong lao động kỹ thuật

3.4. Vai trò, ý nghĩa TLHƯD trong lao động kỹ thuật

- ▶ Ảnh hưởng của màu sắc lên tâm trí, hành vi và phản ứng của con người
- ▶ Màu sắc có tác động mạnh mẽ đến nhận thức của người dùng.
- ▶ Ứng dụng màu sắc và chọn màu sắc có chủ ý trong thiết kế và trình bày sản phẩm để đảm bảo trình bày đúng thông điệp và hài hòa.

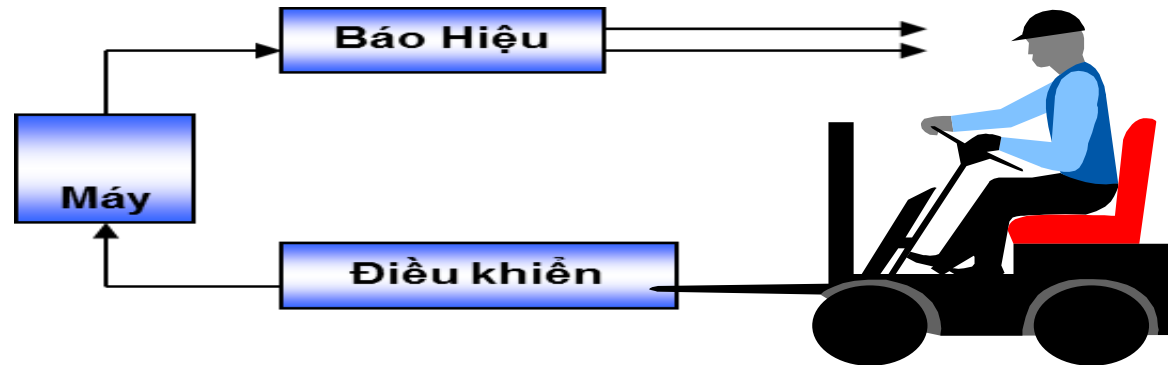
<i>blue</i> TRUST SMART CALM FAITH NATURAL STABLE POWER	<i>red</i> LOVE IMMEDIACY ENERGY SALE PASSION ANGER HUNGER	<i>black</i> BOLD RICH POWER MYSTERY ELEGANCE EVIL STRENGTH	<i>green</i> SOOTHING ECO-FREINDLY NATURAL ENVY JEALOUSY BALANCE RESTFUL
<i>yellow</i> CHEER ATTENTION CHILDISH FRESH WARMTH ENERGY OPTIMISM	<i>orange</i> HEALTH ATTRACTION STAND OUT THIRST WEALTH YOUTHFUL HAPPINESS	<i>pink</i> TENDERNESS SENSITIVE CARING EMOTIONAL SYMPATHETIC LOVE SEXUALITY	<i>purple</i> ROYAL MYSTERIOUS ARROGANT LUXURY CHILDISH CREATIVE SADNESS

DANH SÁCH CÁC MÀU CƠ BẢN
Ý NGHĨA CỦA CHÚNG

Ứng dụng màu sắc và chọn màu sắc có chủ ý

3. Tâm lý học ứng dụng trong lao động kỹ thuật

3.4. Vai trò, ý nghĩa TLHƯD trong lao động kỹ thuật

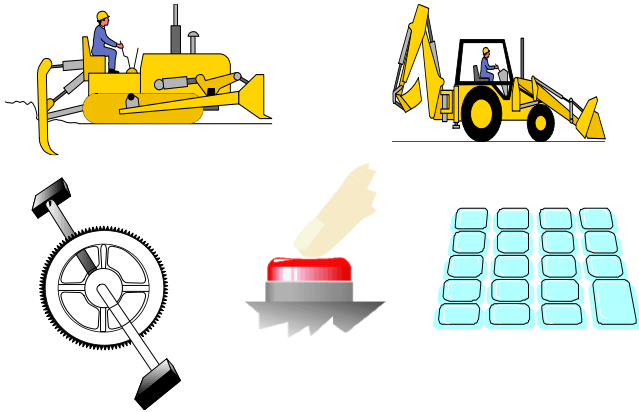
Trong quá trình điều khiển thiết bị kỹ thuật của các thao tác viên, các cử động được liên hệ chặt chẽ với sự tiếp nhận thông tin từ cái chỉ báo

(Có thể điều khiển bằng tay, chân, mệnh lệnh bằng ngôn ngữ hoặc ý nghĩ thông qua các điều kiện của buồng điều khiển)

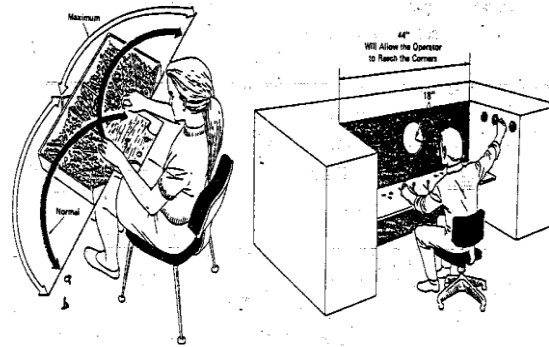
**Trường cảm giác,
thị giác, thính giác
và không gian vận
động**

3. Tâm lý học ứng dụng trong lao động kỹ thuật

3.4. Vai trò, ý nghĩa TLHƯD trong lao động kỹ thuật

Hình 21. Các bộ kiểu của điều khiển bằng nút bấm, cần gạt, bàn đạp, nút xoay

Hình 2.2. Vùng tối ưu và tối đa trên bàn làm việc

Trong vận hành máy móc thiết bị kỹ thuật, con người thường sử dụng các bộ phận điều khiển để tác động làm thay đổi trạng thái làm việc của chúng phù hợp với chức năng, điều kiện và yêu cầu công việc.

Thiết kế tay gạt, nút bấm, công tắc ở máy móc.

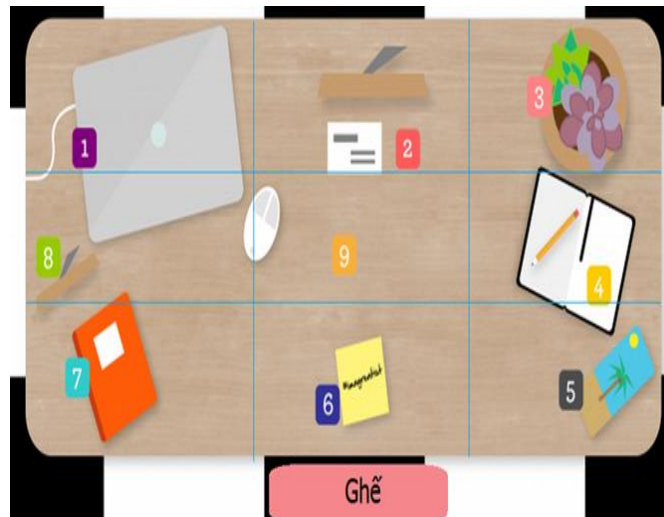
3. Tâm lý học ứng dụng trong lao động kỹ thuật

3.4. Vai trò, ý nghĩa TLHƯ'D trong lao động kỹ thuật

Những quy luật nên đặt bàn làm việc hợp lý:

☐ Luôn giữ cho phòng làm việc sạch sẽ và thoáng mát

Vận dụng (quy luật của cảm giác, tri giác) trong TLƯ'D để thiết kế, chế tạo sản phẩm, dụng cụ kỹ thuật.

3. Tâm lý học ứng dụng trong lao động kỹ thuật

3.4. Vai trò, ý nghĩa TLHƯD trong lao động kỹ thuật

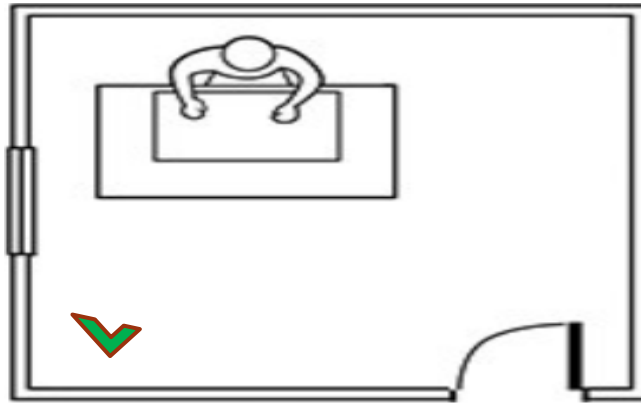
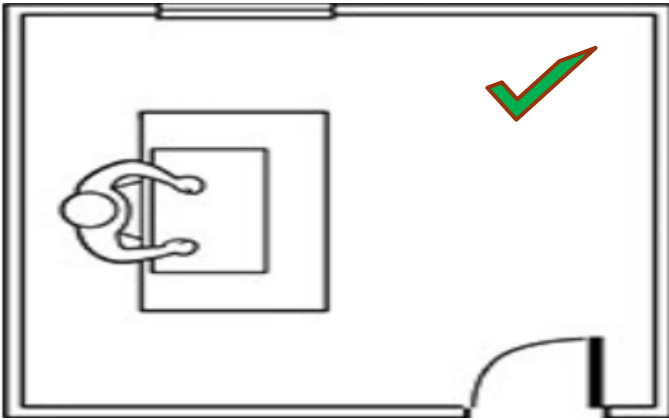
Những quy luật nên đặt bàn làm việc hợp lý:

❑ **Bàn làm việc của bạn phải kích thích 5 giác quan:**

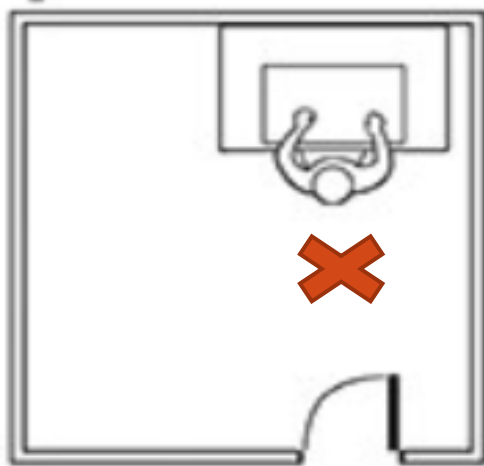
3. Tâm lý học ứng dụng trong lao động kỹ thuật

3.4. Vai trò, ý nghĩa TLHƯD trong lao động kỹ thuật

- ❑ Không nên quay lưng lại với cửa ra vào và quay mặt vào tường

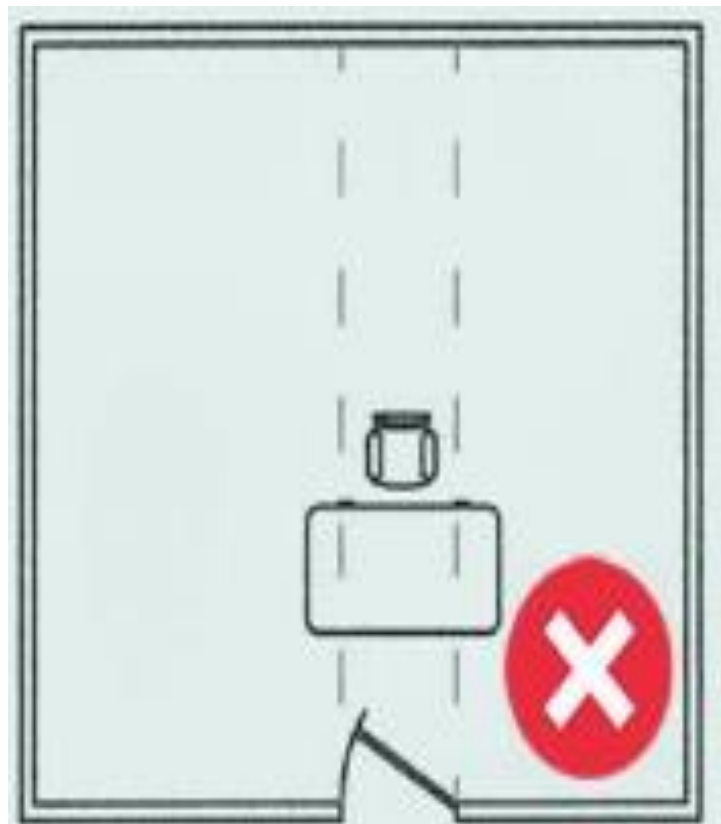
- ❑ Sau lưng người ngồi phải có điểm tựa

Những quy luật nên đặt bàn làm việc hợp lý:

3. Tâm lý học ứng dụng trong lao động kỹ thuật

3.4. Vai trò, ý nghĩa TLHƯD trong lao động kỹ thuật

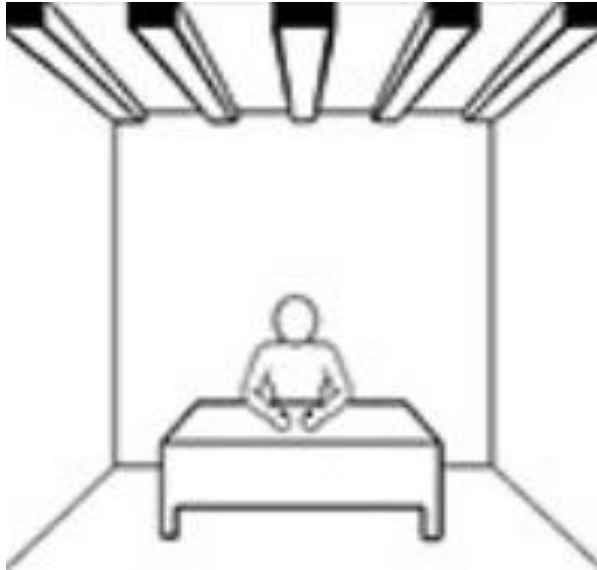

Những quy luật nên đặt
bàn làm việc hợp lý:

- ☐ Không nên kê bàn ở giữa phòng làm việc

3. Tâm lý học ứng dụng trong lao động kỹ thuật

3.4. Vai trò, ý nghĩa TLHƯD trong lao động kỹ thuật

Những quy luật TL
trong đặt bàn làm
việc hợp lý

- ❑ Tránh những nơi có đèn chùm, xà ngang hoặc quạt trần

3. Tâm lý học ứng dụng trong lao động kỹ thuật

3.4. Vai trò, ý nghĩa TLHƯD trong lao động kỹ thuật

❑ **Sử dụng mô hình 5S**

- ✓ SORT (Sàng lọc)
- ✓ SET IN ORDER (Sắp xếp)
- ✓ STANDARDIZE (Sạch sẽ)
- ✓ SUSTAIN (Săn sóc)
- ✓ SELF-DISCIPLINE (Sẵn sàng)

**Ứng dụng yếu tố tâm lý
vào việc thiết kế hệ
thống kỹ thuật**

❑ **Ý nghĩa của hoạt động 5S**

- ✓ Đảm bảo sức khỏe của nhân viên
- ✓ Dễ dàng, thuận lợi, tiết kiệm thời gian trong quá trình làm việc
- ✓ Tạo tinh thần làm việc và bầu không khí cởi mở
- ✓ Nâng cao chất lượng cuộc sống
- ✓ Nâng cao năng suất

Những quy luật tâm lý tại vị trí việc làm hợp lý

Tổng kết bài học

1. Khái niệm tâm lý học

- Tâm lý
- Tâm lý học
- Chức năng các hiện tượng tâm lý người

2. Tổng quan về cấu trúc khoa học tâm lý

3. Tâm lý học ứng dụng trong lao động kỹ thuật

- Tâm lý học ứng dụng trong lao động kỹ thuật là gì ?
- Đặc điểm đối tượng TLH ứng dụng?
- Vai trò, ý nghĩa TLHƯD đối với lĩnh vực lao động kỹ thuật?

BÀI TẬP

Bài 1. Chia trang giấy thành hai phần: Bên phải ghi **những hiện tượng mà theo bạn là những hiện tượng tâm lý**; Bên trái là **những hiện tượng không phải là những hiện tượng tâm lý**. Cố gắng ghi được 10 tên ở phần bên phải.

Tài liệu tham khảo

1. Phạm Minh Hạc. **Tâm lý học**. Nhà xuất bản Giáo dục. 2001
2. Nguyễn Quang Uẩn, Trần Quốc Thành. Trần Hữu Luyến. **Tâm lý học đại cương**. Nhà xuất bản ĐHQG Hà Nội. 2000
3. Đào Thị Oanh, **Tâm lý học lao động**. Nhà xuất bản Đại học quốc gia Hà Nội, 1999
4. Nguyễn Thị Tuyết, **Giáo trình Tâm lý học nghề nghiệp**, NXB Bách khoa, 2014
5. Nguyễn Thị Tuyết, **Bài giảng Tâm lý học nghề nghiệp**, NXB Bách khoa, 2016

Chúc các bạn học tốt!